

WHO/CDS-LYO-ESS

Водич за администратори

на

**Софтверската алатка Рано Предупредување
за надзор на преносливите болести**

EWARN

A. Вовед	3
1. Позадина	3
2. EWARN	3
B. Концептот за Графички Кориснички Интерфејс	4
3. Вовед	4
4. Преглед на дрво	4
C. Складирање на податоци, front-end и задолжителни полиња.....	5
D. Пристап до административниот модул.....	7
E. Алатки на административниот модул	9
1. Параметри на софтверот	Error! Bookmark not defined.
2. Категории.....	10
3. Пол и старосни групи.....	12
4. Типови на места	13
5. Податоци за внесување.....	14
6. Временски единици на пријавување.....	15
7. Индикатори.....	16
8. Јазици	17
9. Нивоа.....	18
10. Преводи	20
11. Пресметани индикатори	21
12. Алерти.....	23
Параметри – пресметани индикатори.....	26
13. Параметри – Алерти	27

A. Вовед

1. Позадина

Овој документ е напишан за Администраторите и го придружува Водичот за корисници за овој софтвер.

2. EWARN

Функцијата за рано предупредување на надзорот на преносливите болести бара податоците да бидат добиени и анализирани на најбрз можен начин со цел да се осигура брзо откривање на типови на болести што може да бара верификација, истражување и реакција.

Оваа EWARN алатка го зајакнува системот за надзор на преносливите болести преку тоа што нуди можности за внесување на податоците и нивна размена, како и редовни, автоматизирани анализи на податоците со фокусирање и предупредување на ситуации кои бараат итно внимание на одговорниот епидемиолог.

V. Концептот за Графички Кориснички Интерфејс

3. Вовед

Графичкиот кориснички интерфејс е креиран со цел да ги постигне следниве цели:

- Избегнување на огромен број различни прозори.
- Корисникот секогаш може да го види главното мени освен кога разгледува извештај.
- Корисникот може лесно да се префрла на разните алатки на софтверот без да затвора и повторно отвора прозори.

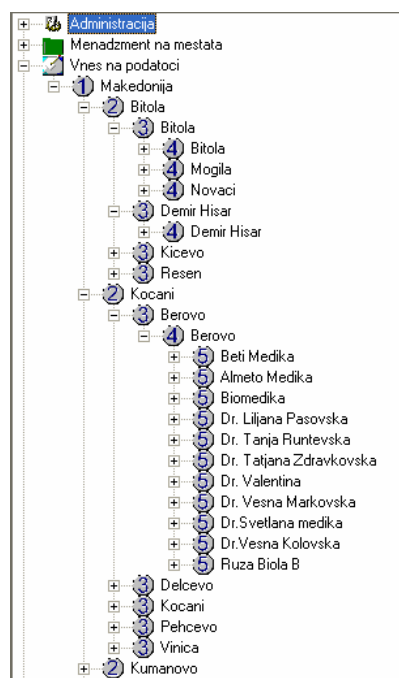
За да се постигнат овие цели, се користи хиерархиски преглед на дрво.

4. Преглед на дрво

Прегледот на дрво е начин на презентирање на хиерархиите, што им дозволува на корисниците да се движат низ различните алатки како и низ хиерархијата на локации, извештаи и слично.

Дел од ова дрво е однапред дефиниран, но дел од него ќе се смени кога корисникот ќе ги измени податоците.

Ова дрво може да изгледа, на пример, како следниов прозорец:

Три акции можат да бидат преземени со овој преглед на дрво:

- **Проширување на јазол:** Со притискање на малото + (плус) пред еден јазол, овој јазол се проширува. Ова значи дека сите негови деца стануваат видливи.

Кога јазолот е проширен, малото + (плус) станува мало – (минус).

- **Стеснување на јазол:** Со притискање на малото – (минус), јазолот се стеснува; ова значи дека сите негови деца стануваат невидливи. Ова мора да се користи за прегледот на дрвото да остане јасен. Кога се отворени премногу јазли, станува тешко да се управува. Затоа штом корисникот завршил со употреба на децата на еден јазол, тој/таа треба секогаш да го стесни истиот.

- **Селектирање на јазол.** Со притискање на текстот на јазолот, овој јазол посинува и неговиот соодветен прозорец се отвора на десната страна на екранот.

Секој тип на јазол е поврзан со различен прозорец; во следното поглавие ќе ги поминеме сите такви прозорци.

Кога за јазолот не е поврзано ништо, ќе се прикаже првиот прозорец.

C. Складирање на податоци, front-end и задолжителни полиња

Складиштето (backend-от) на податоци во овој софтвер е .mdb документ најчесто наречен EWARN_DB.mdb. Овој документ не содржи прозорец, туку сите податоци.

Front-endот (најчесто наречен EWARN.mdb) ги содржи табелите, индексите, односите, формуларите, извештаите и сите шифри на апликацијата.

Кога се отвора EWARN.mdb документот за прв пат, ако патот на складиштето на податоци се уште не е конфигуриран, се појавува порака која го информира корисникот дека софтверот не може да биде стартуван и алатка за барање му дозволува да дефинира каде на локалниот компјутер (или на серверот, за конфигурација со повеќе корисници) е сочуван backend-от.

Следниве папки и документи треба да бидат создадени за секоја конфигурација:

- **Локација на испраќање:** Папка каде ќе се чуваат испратените документи (испратени извештаи и дефиниции на места) C:\EWARN\Export
- **Локација на примање:** Папка во која корисникот ќе ги копира документите кои треба да се увезат. C:\EWARN\Import
- **Локација на примените копии:** Папка каде документите ќе бидат ископирани по увезувањето. C:\EWARN\ImportCopy
- **Локација на сигурносна копија (backup):** Папка каде се чуваат сигурносните копии на backend-от. C:\EWARN\Backup

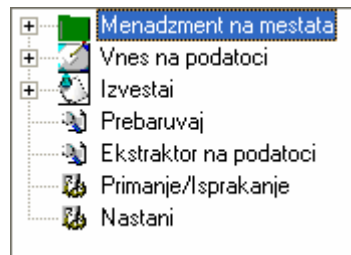
- **Слики:** Папка во истата папка како и front-end-от која ги содржи логата и сликите за тековната конфигурација.
- **Logo1.jpg:** Треба да биде сочувано во папката Слики. Тоа е логото кое се појавува на левата страна од првиот прозорец.
- **Logo2.jpg:** Треба да биде сочувано во папката Слики. Тоа е логото кое се појавува во центарот од првиот прозорец.
- **Logo3.jpg:** Треба да биде сочувано во папката Слики. Тоа е логото кое се појавува на десната страна од првиот прозорец.

Забелешка: Не е задолжително да постојат 3 лога на првиот прозорец. Само сликите со точно име ќе бидат прикажани.

- **ReportLogo.jpg:** Лого кое ќе биде прикажано на стандардниот Word извештај.

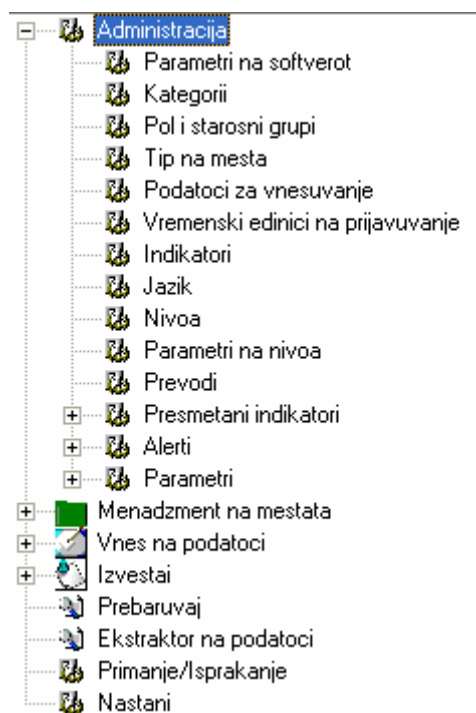
D. Пристап до административниот модул

Кога се отвора базата на податоци, се прикажува следнава хиерархија:

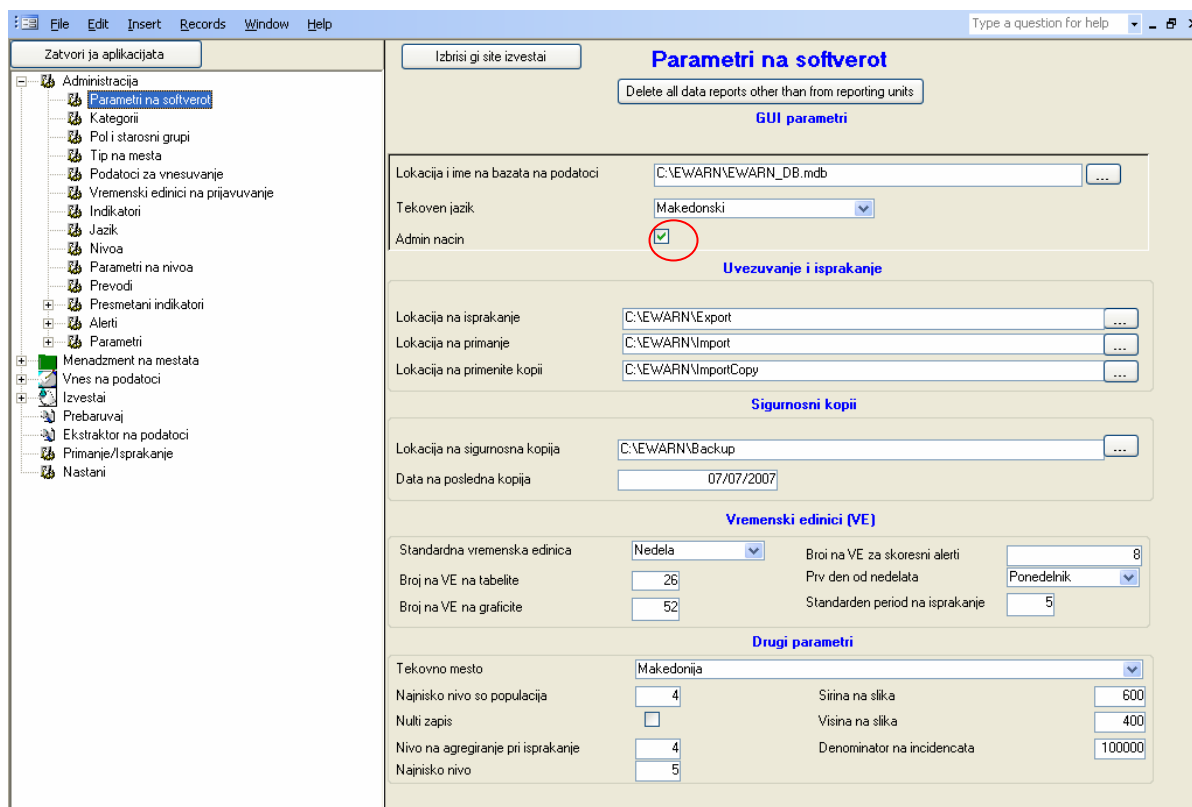

Оваа хиерархија е стандардна за стандардните корисници. За да се пристапи до административниот модул, корисникот треба да кликне било каде на хиерархијата и да го притисне копчето **SHIFT** и **T** истовремено.

Со тоа ќе се прикаже следнава хиерархија:

ВНИМАНИЕ: Кога конфигурирањето на софтверот ќе се измени во административен мод, администраторот треба да го врати назад во стандарден мод за стандардните корисници. За да го направи тоа, тој/таа треба да го селектира јазолот Параметри на софтверот и да го отштиклира квадратчето „Админ мод“.

Е. Алатки на административниот модул

1. Параметри на софтверот

Со кликување на јазолот Параметри на софтверот, се прикажува прозорец кој овозможува модификување на параметрите на тековната инсталација:

- **Патот и името на тековната апликација:** Го дефинира патот на тековното складиште на податоците. Овој параметар може да биде користен за да се дефинира истиот серверски базиран backend со цел да се создаде софтверска инсталација за повеќе корисници. Копчето овозможува конфигурирање на патеката на backend-от.
- **Тековен јазик:** Ова паѓачко мени овозможува дефинирање на тековниот јазик на апликацијата. Тоа е исто така достапно и на стандардните корисници на првиот прозорец од апликацијата.
- **Админ мод:** Како што беше дефинирано во претходното поглавие, ова квадратче овозможува да се дефинира дали ќе биде прикажан административниот модул или не.
- **Локација на испраќање:** Овозможува дефинирање (преку пребарување или впишување) на папката во која ќе се чуваат испратените документи (испратените дефиниции на места и извештаи)
- **Локација на примање:** Овозможува дефинирање на папката во која корисникот ќе ги копира документите кои треба да бидат примени.
- **Локација на примените копии:** Овозможува дефинирање на папката во која корисникот ќе ги копира документите по примањето.
- **Локација на сигурносна копија:** Овозможува дефинирање на местото каде ќе се чуваат backup копиите на backend-от.
- **Датум на последна копија:** Последниот пат кога била направена backup копија.
- **Стандардна временска единица:** Кога се креира извештај, тој автоматски се креира со овој тип на вредност за временската единица.
- **Број на ВЕ на табели:** Овозможува дефинирање на бројот на временски единици кои ќе бидат прикажани на табелите во ХТМЛ извештаите.
- **Број на ВЕ на графиците:** Овозможува дефинирање на бројот на временските единици кои ќе бидат прикажани на графиците во ХТМЛ извештаите.
- **Број на ВЕ за скорешни алерти:** Овозможува дефинирање на бројот на временски единици кои ќе бидат прикажани за скорешните алерти во ХТМЛ извештаите.
- **Прв ден од неделата:** Овозможува да се дефинира кој е првиот ден од неделата во тековната земја. Неделните извештаи ќе ја земат во предвид оваа вредност при дефинирањето на првиот ден од секоја дадена недела.
- **Стандарден период на испраќање:** Бројот на временски единици кои автоматски ќе се испраќаат во секој од документите за испраќање.

- **Тековно место:** Тековното место на софтверската инсталација. Хиерархиите под јазолот „Менаџмент на места“ и „Внес на податоци“ ќе започнат од ова место.
- **Најниско ниво со популација:** Го дефинира најниското ниво за кое се достапни и внесени демографски податоци. Демографските податоци за повисоките нивоа автоматски ќе бидат пресметани (види подолу).
- **Ширина и висина на слика:** Ја дефинира големината на граfiците во ХТМЛ извештаите.
- **Деноминатор на инциденца:** Го дефинира деноминаторот на инциденцата кој се користи за пресметување на инциденцата (најчесто 100,000, но може да биде наместен и на 10,000 за помали популации)
- **Нулти записи:** Дефинира дали е дозволено да се остави празна табела без податоци. Оваа опција не треба да биде селектирана бидејќи празни табели не треба да се внесат во софтверот

Копчиња за бришење:

- **Избриши ги сите извештаи:** Ги брише сите извештаи во базата на податоци. По ова, на корисникот му се прикажува празна база на податоци. Лозинката за бришење на извештаите е „ewarnadmin“
- **Delete all data reports other than from reporting units:** Ги брише сите извештаи кои не се на ниво на пријавна единица (1,2,3,4-то ниво). По ова, на корисникот му се прикажуваат само извештаи од пријавна единица кои се на 5-то ниво

2. Категории

Со кликување на јазолот Категории, се прикажува прозорец кој овозможува дефинирање на категориите кои ќе бидат внесувани во прозорецот за внес на детални податоци. Во принцип ова се синдромите.

Menadzment na parametrite povrzani so kategoriite

Podatoci za kategoriite

IB	Sindrom	Sifra	Se koristi	Vremenska edinica na prijavuvanje	Red
1	upper respiratory tract infection	URTI	☒	Nedela	1
2	lower respiratory tract infection	LRTI	☒	Nedela	2
3	rash fever	RASV	☒	Nedela	3
4	meningo encephalitis	MENE	☒	Nedela	4
5	watery diarrhoea	WDIA	☒	Nedela	5
6	bloody diarrhoea	BDIA	☒	Nedela	6
7	acute infective jaundice	JAJUN	☒	Nedela	7
8	acute haemorrhagic fever	HAEF	☒	Nedela	8
9	unknown	UNKN	☐	Nedela	9
* 0			☐	Dnevno	0

Prevod na kategoriite

Sifra	English	Français	Makedonski
URTI	upper respiratory tract in	upper respiratory tract in	Infekcija na gornii respiratorni
LRTI	lower respiratory tract in	lower respiratory tract in	Infekcija na dolni respiratorni
RASV	rash fever	rash fever	Isipna treska
MENE	meningo encephalitis	meningo encephalitis	Meningo encefalitis
WDIA	watery diarrhoea	watery diarrhoea	Vodena dijarea
BDIA	bloody diarrhoea	bloody diarrhoea	Krvava dijarea
JAJUN	acute infective jaundice	acute infective jaundice	Akutna infektivna zoltsica
HAEF	acute haemorrhagic fev	acute haemorrhagic fev	Akutna hemoragicna temperatura
UNKN	unknown	inconnu	Nepoznato

Првиот дел од екранот (Податоци за категориите) овозможува дефинирање на:

- Шифрата на категоријата
- Дали таа се користи или не
- Временската единица за пријавување на оваа категорија
- Редоследот по кој таа се појавува на формуларот за внесување на податоците

Шифрата на болеста може слободно да се избере. По можност треба да биде ред од 4 карактери.

Забелешка: Ако се собираат информации за вкупните посети по старосни групи (и/или пол и/или смртни случаи – во зависност од поставеноста на системот), тогаш шифрата за тоа треба да биде TOTA со големи букви. Само така системот ќе ја препознае оваа категорија како збир, а не како уште една болест. Вкупниот број (TOTA) ќе се користи за да се пресмета на пр. пропорционален морбидитет.

Вториот дел од прозорецот (Превод на категориите) овозможува дефинирање на полното име на категориите за секој од јазиците на тековната апликација. Имињата треба да бидат кратки бидејќи должината на полињата е ограничена.

3. Пол и старосни групи

Со кликување на јазолот Пол и старосни групи, се прикажува прозорец кој овозможува дефинирање на старосните групи и половите кои ќе се користат во апликацијата.

Модифицирањето на овие податоци ќе ги промени табелите за внесување на податоците.

Pol

Se koristi	Sifra	Red	English	Français	Makedonski
▶ Ne	F	1	Female	Femelle	Zenski
Ne	M	2	Male	Mlle	Maski
Ne	U	3	Unknown	Inconnu	Nepoznato
*					

Podatoci za starosnite grupi

IB	Starosna grupa	Pocetna godina	Završna godina	Se koristi	Red
▶ 1	0-6 years	0	6	☒	1
2	7-19 years	7	19	☒	2
3	20-59 years	20	59	☒	3
4	60+ years	60	120	☒	4
5	unknown			☐	5
*	0	0	0	☐	0

Prevod na starosnite grupi

ID	English	Français	Makedonski
▶ 1	0-6 years	0-6 ans	0-6 godini
2	7-19 years	7-19 ans	7-19 godini
3	20-59 years	20-59 ans	20-59 godini
4	60+ years	60+ ans	60+ godini
5	unknown	inconnu	Nepoznato

Првиот дел од екранот (Пол) овозможува дефинирање на преводите за половите, како и на тоа кој пол ќе се користи во алатката за внесување на податоците.

Ако полот не е пријавен, оставете „Не“ во сите ќелии од колоната „Се користи“.

Колоната „Редослед“ овозможува дефинирање на тоа по кој редослед ќе бидат прикажани половите на табелата.

Вториот дел од прозорецот овозможува дефинирање на листата на старосни групи:

- Почетна година: долната вредност на опсегот на старосната група
- Завршна година: горната вредност на опсегот на старосната група
- Се користи: Дали оваа старосна група се користи во тековната конфигурација
- Редослед: Редоследот по кој старосните групи треба да бидат прикажани.

Третиот дел од овој прозорец овозможува дефинирање на преводот на старосните групи за секој од јазиците на апликацијата.

4. Типови на места

Management na parametrите povrzani so mestata

Presmetka na populacijata

Odberi go najnиското ниво за кое се внесува популацијата: 4

Godina: _____

Presmetaj gi populacite za povisokite nivoa

Tip na ustanovi

Se koristi	English	Français	Makedonski
Da	Hospital	Hopital	Bolnica
Da	Ambulatory	Ambulatoire	Ambulanta
Da	Physician	Médecin	Lekar
Da	Ministry	Ministère	Ministerstvo
▶ Da	Public Health Institute	Institute de santé public	Zavod za zdravstvena z
*			

Nadzori

Se koristi	English	Français	Makedonski
Da	Sentinel	Sentinelle	Sentinel
▶ Da	Routine	Routine	Rutinski
*			

Strukturi

Se koristi	English	Français	Makedonski
Da	Public	Public	Javna
▶ Da	Private	Privé	Privatna
*			

Specijalnosti

Se koristi	English	Français	Makedonski
Da	General	Général	Opšta
Da	Children	Maladies infantiles	
Da	Infectious diseases	Maladies infectieuses	Zarazni bolesti
▶ Da	Surgery	Chirurgie	Hirurgija
*			

Пресметка на популацијата:

Оваа алатка овозможува автоматско пресметување на популацијата на местата со сумирање на податоците од дадено ниво.

Корисникот треба да ја избере годината за која сака да биде направена пресметката, како и најниското ниво кое содржи демографски податоци.

Со кликување на „Пресметај ги популациите од повисоките нивоа“, демографските податоци за местата на сите нивоа повисоки од избраното ќе бидат пресметани преку сумирање на податоците од децата на тие места.

Детали за местата:

Последните четири дела (Тип на установи, Надзори, Структури, Специјалности) овозможува дефинирање на можните внесови на податоци за местата (со преводи). Со полето „Се користи“ пред секоја од овие категории може да се специфицира дали оваа опција може да се избере во прозорецот за Менаџмент на местата.

5. Податоци за внесување

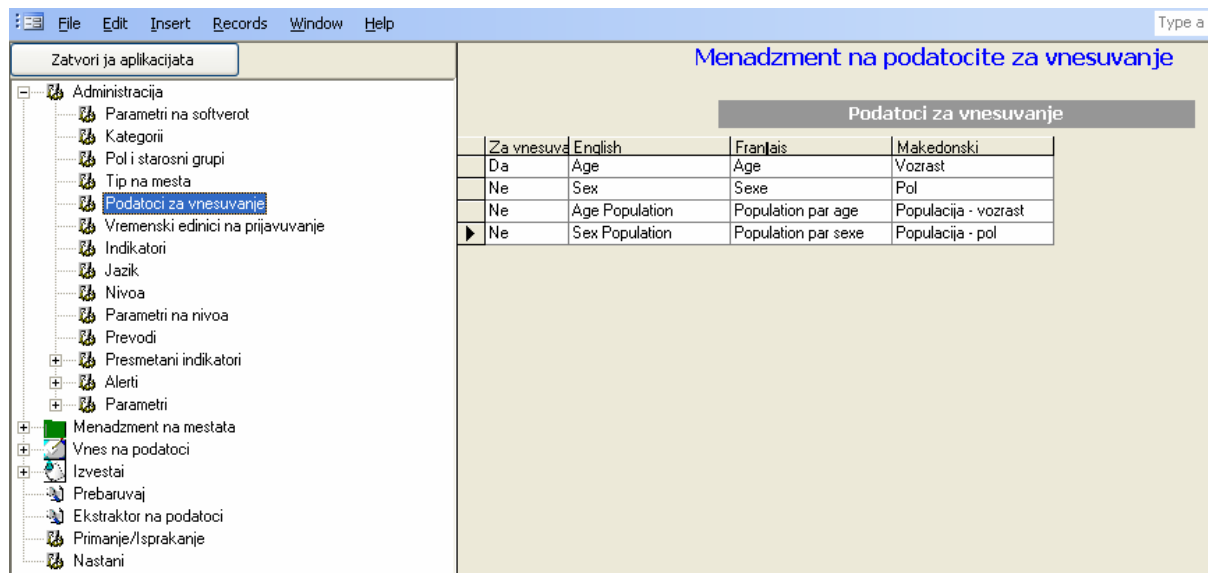
Со кликување на јазолот „Податоци за внесување“, се прикажува табела која овозможува дефинирање на типот на податоци кои ќе бидат користени во системот.

Се прикажуваат 4 линии:

- Пол: Дефинира дали пријавените податоци содржат информации за полот.
- Старосни групи: Дефинира дали пријавените податоци содржат информации за старосните групи.
- Пол Популација: Дефинира дали демографските податоци се пријавени според пол.
- Старосна група Популација: Дефинира дали демографските податоци се пријавени според старосна група.

Овие информации се многу осетливи за системот и имаат влијание врз табелата за внесување на податоците.

За да се дефинира кои податоци треба да бидат внесувани, треба да се впише „Да“ во првата колона (на тековниот јазик). Да се исклучи овој податок од табелата за внесување на податоци, треба да се впише „Не“.

Za vnesuvanje	English	Français	Makedonski
Da	Age	Age	Vozrast
Ne	Sex	Sexe	Pol
Ne	Age Population	Population par age	Populacija - vozrast
▶ Ne	Sex Population	Population par sexe	Populacija - pol

6. Временски единици на пријавување

Овој прозорец овозможува дефинирање на временските единици користени во системот.

Можни се 5 временски единици:

- Неделно пријавување
- Месечно пријавување
- Тромесечно пријавување
- Годишно пријавување

За да се дефинира која од избраните временски единици на пријавување се користи, а која не, администраторот треба да впише „Да“ или „Не“ во првата колона (на тековниот јазик).

Se koristi	Red	English	Français	Makedonski
▶ Ne	1	Daily	Quotidien	Dnevno
Da	2	Weekly	Hebdomadaire	Nedela
Ne	3	Monthly	Mensuel	Mesecno
Ne	4	Quarterly	Trimestriel	Tromesecno
Ne	5	Yearly	Annuel	Godisno

IB	English	Français	Makedonski
▶ 1	Sunday	Dimanche	Nedela
2	Monday	Lundi	Ponedelnik
3	Tuesday	Mardi	Vtomnik
4	Wednesday	Mercredi	Sreda
5	Thursday	Jeudi	Cetvrtok
6	Friday	Vendredi	Petok
7	Saturday	Samedi	Sabota

Во првата табела од овој прозорец, може да се дефинираат преводите на временските единици на пријавување во сите јазици на апликацијата

Втората табела овозможува дефинирање на 7-те дена во неделата (на сите јазици). Овие денови се користат на првиот административен прозор за да се одбере првиот ден од неделата во тековната земја.

7. Индикатори

Првиот дел од овој прозорец овозможува дефинирање на тоа кои индикатори се користат и типот на податоци сочувани во тие индикатори.

The screenshot shows the 'Management of indicators' screen in the EWARN application. The main content area is divided into two sections:

Podatoci za indikatorot

IB	Sifra	Ime na indikator	Se koristi	Detali	Populacijata e	Red
1	Case	Cases	☒	☒	☐	1
2	Death	Death	☐	☐	☐	2
4	Population	Population	☐	☐	☐	3
5	TotalVisit	Total visits	☐	☐	☐	4
6	TotalDeath	Number of death	☐	☐	☐	5
*	0		☐	☐	☐	0

Prevod na indikatorot

IND Code	English	Frantsis	Makedonski
Case	Cases	Cas	Slucui
Death	Death	Morts	Smit
Population	Population	Population	Populacija
TotalVisit	Total visits	Visites totales	Vkupno poseti
TotalDeath	Number of death	Nombre de morts	Broj na smrti

- Квадратчето „Се користи“ дефинира дали овој индикатор ќе се појавува за внесување податоци во табелата за внесување податоци.
- Квадратчето „Детали“ дефинира дали податоците се внесуваат за секоја од категориите и старосните групи или за целосниот извештај.
- Квадратчето „Популација“ дефинира дали ова е податок за популацијата. Ако е, во табелата за внесување податоци ќе биде прикажана само една линија за секој извештај. Оваа линија ќе биде детализирана по старосни групи и пол ако се дефинира дека тие податоци треба да се внесуваат.

Ако двете квадратчиња „Детали“ и „Популација“ не се штиклирани, тогаш ова се општи податоци. Во секој извештај ќе има само по една ќелија за пополнување. Ваков е случајот кога на пример, податокот за вкупниот број на посети не се собира по пол и возраст, туку само вкупно.

Вториот дел од овој прозорец овозможува дефинирање на преводите за секој од јазиците на апликацијата.

8. Јазици

Овој прозорец овозможува дефинирање на листата на можни јазици во апликацијата.

Штом еден јазик ќе биде создаден, тој може да се избере од страна на корисникот како „Тековен јазик“, со што ќе се преведат сите ознаки и податоци во софтверот.

Администраторите треба да се грижат за тоа да постојат преводи на сите делови од софтверот за сите јазици на апликацијата, со цел да се избегнат неконзистентни прозори и извештаи.

Прозорецот „Превод“ им овозможува на администраторите да ги дефинираат ознаките на графичкиот кориснички интерфејс, а поголемиот дел од конфигурациските прозори содржат табели за превод на податоците.

IB	Jazik	Iso Kod
1	English	EN
2	Français	FR
3	Makedonski	MK
*		

Нов јазик може да биде додаден. Потребни информации за тоа се полното име на јазикот и кратенка со 2 карактера. По внесувањето на нов јазик се додава нова колона во сите прозори која овозможува превод.

Забелешка: Еден јазик исто така може да биде и избришан. Во тој случај сите постоечки преводи ќе бидат изгубени и колоната која ги содржи преводите за тој јазик ќе биде избришана.

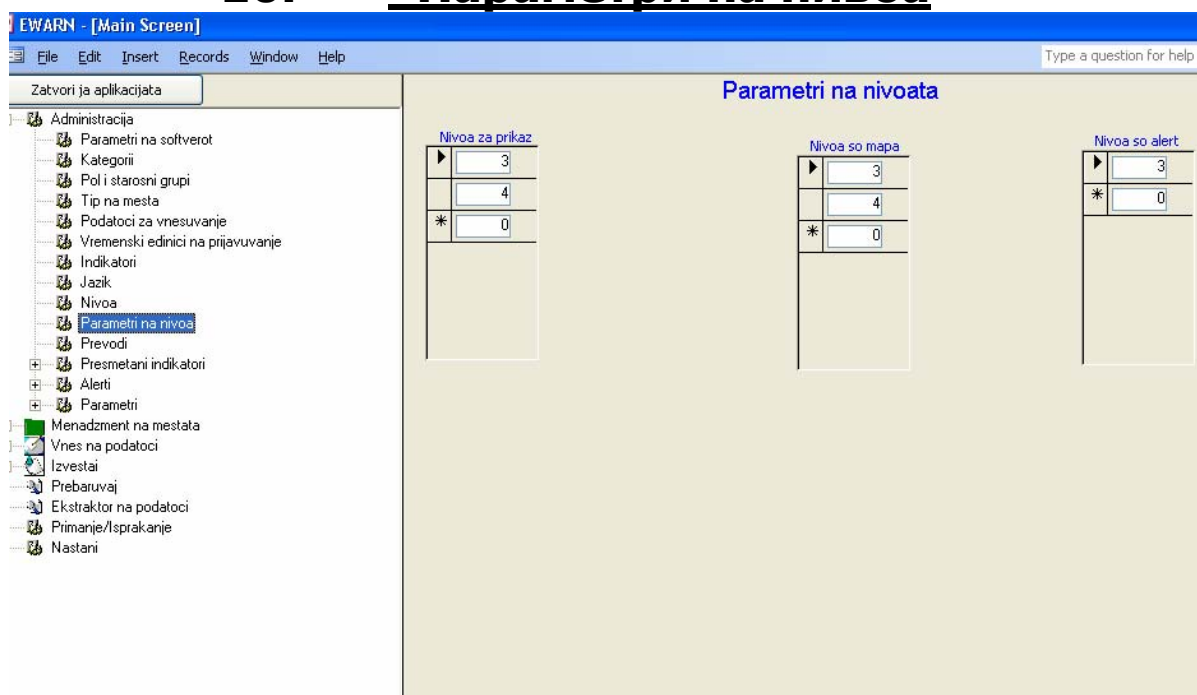
9. Нивоа

Овој прозорец овозможува дефинирање на информациите поврзани со нивоата на местата.

Прозорецот овозможува дефинирање на имињата на нивоата на сите јазици од апликацијата. Во табелата има 5 редици и 4 колони. Во првата колона се напишани Level ID на нивоата (од 1 до 5). Во колоната English дадени се преводите на нивоата на англиски јазик, во наредната колона на француски, а во крајната на македонски јазик. Овие нивоа се всушност нивоата кои се појавуваат во деловите „Менаџмент на места“ и „Внес на податоци“

10. Параметри на нивоа

Трите листи во делот „Параметри на нивоата“ овозможуваат дефинирање на:

- Нивоата кои треба да се прикажуваат во XHTML извештаите (табелите и граfiците)
- Нивоата за кои треба да се генерираат мапи во XHTML извештаите.
- Нивоата за кои од податоците ќе бидат генерирани алерти.

Забелешка: Сите овие нивоа мора да се уникатно означени. Затоа, ако администраторот сака да ги смени нивоата, можно е прво да треба да ги избрише броевите, па потоа да внесе нови вредности.

Вредности за нивоа за регион:

- Ниво за приказ: 2,3,4
- Ниво со мапа: 2,3,4
- Ниво со алерт: 2,3

Вредности за ниво за подрегион:

- Ниво за приказ: 3,4
- Ниво со мапа: 3,4
- Ниво со алерт: 3

11. Преводи

Овој прозорец овозможува дефинирање на ознаките на интерфејсот на сите јазици на апликацијата. Наменет е само за графичкиот кориснички интерфејс, а не за преводи поврзани со податоците, како што се имињата на индикаторите или листата на старосни групи.

За да се работи на овие ознаки, прво треба да се избере јазикот со кој што ќе се работи.

Кога јазикот ќе биде избран, се прикажуваат 2 колони:

- Англиска ознака која секогаш е референтна ознака
- Ознаката на избраниот јазик.

Потоа може да се модификува ознаката на избраниот јазик.

Штом јазикот ќе биде избран, администраторот може да ги користи следниве алатки:

- **Покажи ги непреведените делови.** Со ова се врши проверка дека се направени сите преводи за дадениот јазик.
- **Прикажи ги сите:** Со тоа се трга филтерот од „Покажи ги непреведените делови“ и „Пребарувај“.
- **Пребарувај:** Со кликување на ова копче, текстот внесен во полето за пребарување се пребарува на англиски и на избраниот јазик.

Внимание: За да се олесни промената на интерфејсот на софтверот, табелата за преводи е складирана во front-end документот (EWARN.mdb), додека преводите на категориите, нивоата и тн се складирани во back-end документот (EWARN_DB.mdb).

12. Пресметани индикатори

Прозорецот кој се појавува кога ќе се кликле на Пресметани индикатори прикажува листа на пресметаните индикатори кои можат да бидат пресметани со листата на дефинирани „Податоци за внесување“ и „Користен индикатор“ дефинирани во поглавијата „Податоци за внесување“ и „Индикатори“.

Пресметаните индикатори означуваат дека тие се општи индикатори кои мора да бидат пресметани користејќи различни информации. На пример, за да се пресмета инциденцата неопходни се информации за случаите, но исто така и за популацијата. Исто така во овој прозорец се наоѓаат и податоци како број на смртни случаи.

The screenshot shows the 'Menadzment na presmetanite indikatori' application. The main window contains a table for defining indicators and their data sources.

Ime na indikator	Sifra	Red koristi	Se koristi	Ime na tabela	Redosled na tabelite	Ime na grafik	Podna slova na grafika	Ostki na grafika	Redosled na grafika	Tip na grafika	Prosečen broj	Mapal me	Pokazi na tabela	Pokazi na grafika	Pomes tuvanj na mapa	Pokazi na prosek
Slucaj	CaseYN	☒	☒	A	1	B		1	1				☒	☒	☐	☐
SlucajVozrast	CaseAge	☒	☒	A	2	A		1	1				☒	☒	☐	☐
CFR%	CFRYN	☐	☐										☐	☐	☐	☐
CFRVozrast%	CFRAge	☐	☐										☐	☐	☐	☐
PropMorbidity%	PropMorit	☐	☒										☐	☐	☐	☐
PropMorbidityVozrast%	PropMoritVozrast	☐	☐										☐	☐	☐	☐
Incidence	IncidYN	☒	☒	A	3						A		☒	☐	☐	☒
FixSlucaj	FixCase	☐	☐										☐	☐	☐	☐
FixIncidence	FixIncide	☐	☐										☐	☐	☐	☐

English	Franlais	Makedonski
Case	Cas	Slucaj
CaseAge	CasAge	SlucajVozrast
CaseSex	CasSex	SlucajPol
Death	Mortality%	Smit
DeathAge	MortalityAge%	SmitVozrast
DeathSex	MortalitySex%	SmitPol
CFR%	CFR%	CFR%
CFRAge%	CFRAge%	CFRVozrast%
CFRSex%	CFRSex%	CFRPol%
PropMorbidity%	PropMorbidity%	PropMorbidity%
PropMorbidityAge%	PropMorbidityAge%	PropMorbidityVozrast%
PropMorbiditySex%	PropMorbiditySex%	PropMorbidityPol%
PropMortality%	PropMortality%	PropMortality%
PropMortalityAge%	PropMortalityAge%	PropMortalityVozrast%
PropMortalitySex%	PropMortalitySex%	PropMortalityPol%
Incidence	Incidence	Incidence
IncidenceAge	IncidenceAge	IncidenceVozrast
IncidenceSex	IncidenceSex	IncidencePol
TotalVisit	TotalVisit	VkupnoPoseti
TotVisitAge	TotVisitAge	VkupnoPosetVozrast

Во оваа листа може да се дефинира дали овој пресметан индикатор може да се користи во тековната поставеност на системот и со тоа овозможува одредување на форматот на XHTML извештајот.

Достапни се следниве полиња:

- Име на табела: Име на табелата во извештаите
- Редослед на табела: Редоследот, идентификациониот број на табелата во извештаите
- Име на график: Име на графикот во извештаите

- Поднаслов на график: Име на поднасловот на графикот во извештаите (во моментот не се користи)
- Оски на графикот: Имиња на оските во извештаите
- Редослед на график: Редослед на графикот во извештаите
- Тип на график: Тип на графикот во извештаите (не се користи во моментот)
- Просечен број (не се користи во моментот)
- Име на мапа: Име на мапата во извештаите
- Покажи на табела: Дефинира дали овој пресметан индикатор е покажан на табелите во извештаите
- Покажи на график: Дефинира дали овој пресметан индикатор е покажан на графиците во извештаите
- Помесување на просекот: Дефинира дали во графиците е користено помесување на просекот
- Покажи на мапа: Дефинира дали овој пресметан индикатор е покажан на мапите

Подолу следува опис на тоа како да се пополнат информациите за прикажување на индикаторите во табелите, графиците и мапите.

- 1) Квадратчето „Се користи“ треба да се штиклира.
- 2) Квадратчето „Покажи на табела“ и/или „Покажи на график“ и/или „Покажи на мапа“ треба да се штиклира.
- 3) Дефинирајте ги параметрите поврзани со табелите, графиците и мапите како што е опишано подолу:

Пример за Табели:

ХТМЛ извештајот може да содржи еден или повеќе Индикатори во една или повеќе табели.

Секоја табела треба да има „Име“, кое се состои само од еден карактер.

Првата табела ќе биде наречена „А“.

Секој индикатор што треба да се појави на оваа табела „А“, добива „А“ во колоната наречена „Име на табела“. Колоната „Редослед“ го одредува редоследот на изгледот на табелите, и затоа тука треба да се внесе цел број. Броевите мора да бидат единствени.

Ако е потребна втора табела, таа ќе биде наречена „Б“. Повторно, секој индикатор што треба да биде во оваа табела ќе добие карактер „Б“ во колоната „Име на табела“ и единствен број во колоната „Редослед“.

Пример:

Случаи А 1, Случаи Возраст А 2

Инциденца Б 1, Пропорционален Морбидитет Б 2

Вториот дел од овој прозорец овозможува дефинирање на името на пресметаниот индикатор на различните јазици на софтверот.

Кога ќе се прошири јазолот „Пресметани индикатори“, ако се внесе точната лозинка (ewarndmin), листата на пресметани индикатори се прикажува како деца на јазолот „Пресметани индикатори“.

Со кликување на еден од тие пресметани индикатори, може да се дефинира кои се:

- Податоците кои треба да се внесат за овој пресметан индикатор со цел тој да се пресмета.
- Индикаторите кои треба да се внесат за овој пресметан индикатор со цел тој да се пресмета.

Пример за Инциденца според Возраст:

За да може да се пресмета Инциденцата според возраст, треба да бидат внесени информациите „Возраст“ (горниот дел од прозорецот) за Индикаторот „Случаи“ (долниот дел од прозорецот).

13. Алерти

Кога ќе се селектира овој јазол, се прикажува прозорец кој овозможува дефинирање на податоците поврзани со алертите. Потоа со проширување на овој јазол, администраторот може да ги дефинира деталите за секој од алертите.

Zatvori ja aplikacijata

- Administracija
 - Parametri na softverot
 - Kategorii
 - Pol i starosni grupi
 - Tip na mesta
 - Podatoci za vnesuvanje
 - Vremenski ednici na prijavuvanje
 - Indikator
 - Jazik
 - Nivoa
 - Parametri na nivoa
 - Prevodi
 - Presmetani indikator
 - Alerti**
 - Parametri
 - Presmetani indikator
 - Alerti
- Menadzment na mestata
 - Makedonija
 - Vnes na podatoci
 - Izvestaj
 - Prebaruvaj
 - Ekstraktor na podatoci
 - Primanje/Isprakanje
 - Nastani

Menadzment na parametrite povrzani so alertite

Podatoci za tipot na alerti				
IB	Ime	Sifra	Se koristi	Red
▶ 1	FiksSlucaj	FixCase	☒	1
2	FiksIncidenca	FixIncid	☒	2
3	Zgolemuvanje	Increase	☒	3
4	Prosek	Mean	☒	4
5	Poasonova	Poisson	☒	5
6	Binominalna	Binomial	☐	6
7	VremenskiSerii	TimeSeries	☐	7
8	CFR	CFR	☐	8

Prevod na tipot na alerti			
Sifra	English	Français	Makedonski
▶ FixCase	Fix Case	Fix Cas	FiksSlucaj
FixIncid	Fix Incidence	Fix Taux	FiksIncidenca
Increase	Increase	Increase	Zgolemuvanje
Mean	Mean	Mean	Prosek
Poisson	Poisson	Poisson	Poasonova
Binomial	Binomial	Binomial	Binominalna
TimeSeries	TimeSeries	TimeSeries	VremenskiSerii
CFR	CFR	CFR	CFR

Parametri za Alert			
Sifra	English	Français	Makedonski
Min	Minimum Cases needed	Minimum Cases	Minimum potrebni slucaj
Max	Maximum	Maximum	Maksimum
Factor	Increase Factor	Factor	Faktor na zgolemuvanje
CompTu	Compare Time Units	Number of Time Units	Vremenski ednici spore
Probab	Probability	Probability	Verojatnost
NumYears	Number of histroc years	Number of Years	Broj istoriski godini
Smooth	Smoothing	Smoothing	Izramnuvanje
Percent	Percent	Percent	Procent
▶ NumTu	Number Time Units	Number Time Units	Broj na vremenski ednic
*			

Првиот дел од прозорецот овозможува дефинирање на податоците поврзани со типовите на алерти.

WHO/CDS/EPR LYO-ESS EWARN – Administrators Guide

23

Ова е листа на шифри на алертите. Администраторот може да дефинира дали избраниот алерт се користи во системот (квадратчето „Се користи“), како и редоследот на алертот со модификување на Редоследот на алерти.

Вториот дел од овој прозорец (Превод на типовите алерти) овозможува дефинирање на имињата на типовите алерти (дефинирани во првиот дел) за секој од јазиците на апликацијата.

Третиот дел од овој прозорец (Параметри на алертите) овозможува дефинирање на листата на сите можни параметри за алертите како и нивните имиња на сите јазици.

Кога корисникот ќе го прошири јазолот „Алерти“, ако ја внесе точната лозинка (ewarnadmin), листата на типови на алерти ќе се прикаже како деца на јазолот „Алерти“.

Потоа, кога администраторот ќе кликне на еден од типовите алерти, ќе може да ја дефинира листата на можни параметри за овој тип на алерти.

Примери

ФиксСлучај:

За овој Алерт е потребен само еден параметар – бројот на случаи кој води до алерт. Затоа од менито ќе биде избран само „Случаи“

Поасон:

За овој Алерт се потребни 4 параметри.

1) Минимум Случаи потребни за алерт

Алерт може да биде предизвикан и само за еден или два случаи ако во изминатите недели нема пријавено случаи. Ако ова не е релевантно, минималниот број на случаи може да се стави на 5 за да се избегне алерт за мали броеви.

2) Споредување на временските единици

Бројот на случаи за фактичката единица на пријавување ќе биде спореден со бројот на временски единици специфицирани од овој параметар.

На пр., за неделни податоци, ако овој параметар е наместен на 4, тогаш бројот на случаи за недела 15 се споредуваат со аритметичката средина за недела 11, недела 12, недела 13 и недела 14.

3) Веројатност:

Овој параметар ја специфицира веројатноста за алертот да е со статистичка значајност, а не да е случајност. На пример, ако ова е поставено на 95% и е генериран алерт, корисникот може да 95% сигурен дека алертот не бил произведен врз база на случајност.

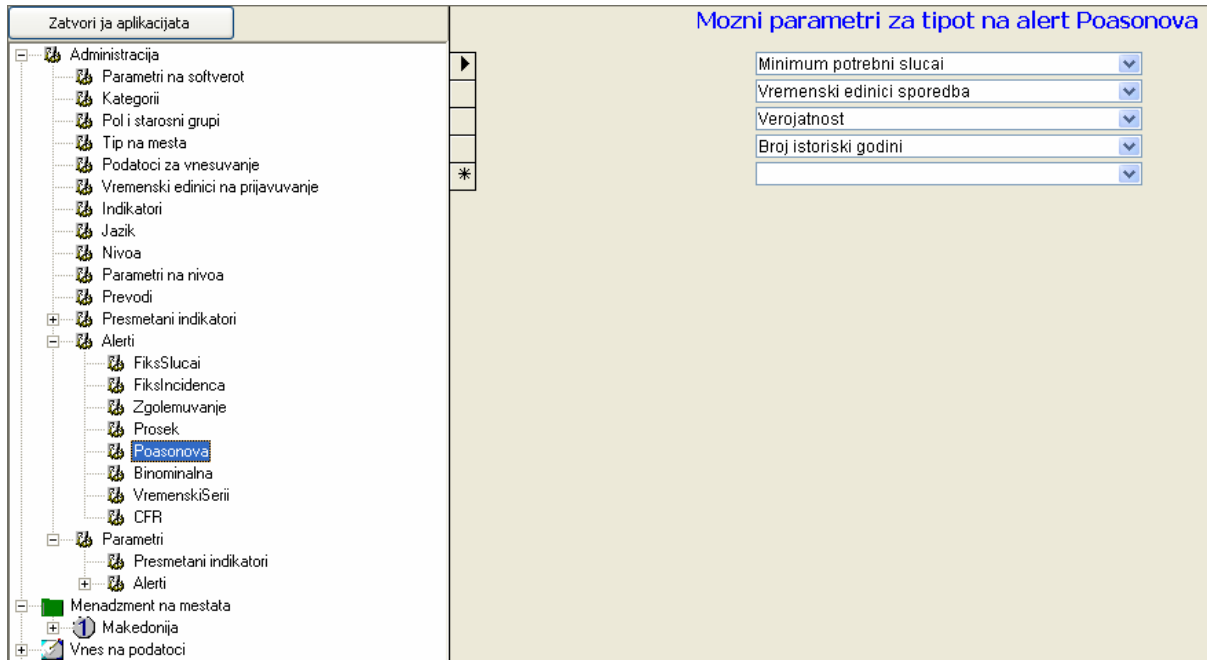
4) Број на историски години:

Овој параметар го специфицира бројот на историски години кои треба да се земат во предвид за резултатот да се прилагоди за сезонското појавување. Затоа треба да бидат достапни историски податоци.

На пример, за неделни податоци од недела 15, година 2005, во предвид треба да бидат земени следниве недели:

Недела 15 од годината 2005 ќе бидат споредени со аритметичките средини од неделите 11, 12, 13, 14 од 2004 и 11, 12, 13, 14 од 2003.

Овие дефиниции на параметрите ќе бидат користени подоцна за да се дефинираат параметрите за различните типови на алерти за секоја болест.

Параметри – пресметани индикатори

Кога ќе се прошири јазолот „Параметри“ може да се селектира „Пресметани индикатори“.

Со кликување на овој јазол се прикажува прозорец кој овозможува дефинирање на параметрира на пресметаните индикатори користени во системот.

Првиот јазол ја покажува смалената листа поставена на јазолот „Пресметани индикатори“ опишана погоре.

Ime na indikator	Ime na tabela	Raspored vo tabeli	Ime na grafik	Podnaslov na grafik	Oski na grafikot	Redosled na graficite	Tip na grafik	Proseec n broj	Ime na mapata	Pokazi na tabela	Pokazi na grafik	Pomestu vanje na prosek	Pokazi na mapata
Incidenca	A	3							A	☒	☐	☐	☒
PropMorbidity										☐	☐	☐	☐
SlucajVozrast	A	2	A		1	1				☒	☒	☐	☐
Slucaj	A	1	B		1	1				☒	☒	☐	☐
*										☐	☐	☐	☐

Во овој прозорец можат да се дефинираат

- Име на табела: Име на табелата во извештаите
- Редослед на табела: Редоследот, идентификациониот број на табелата во извештаите
- Име на график: Име на графикот во извештаите
- Поднаслов на график: Име на поднасловот на графикот во извештаите (во моментот не се користи)
- Оски на графикот: Имиња на оските во извештаите
- Редослед на график: Редослед на графикот во извештаите
- Тип на график: Тип на графикот во извештаите (не се користи во моментот)
- Просечен број (не се користи во моментот)
- Име на мапа: Име на мапата во извештаите
- Покажи на табела: Дефинира дали овој пресметан индикатор е прикажан на табелите во извештаите
- Покажи на график: Дефинира дали овој пресметан индикатор е прикажан на графиците во извештаите
- Поместување на просекот: Дефинира дали во графиците е користено поместување на просекот

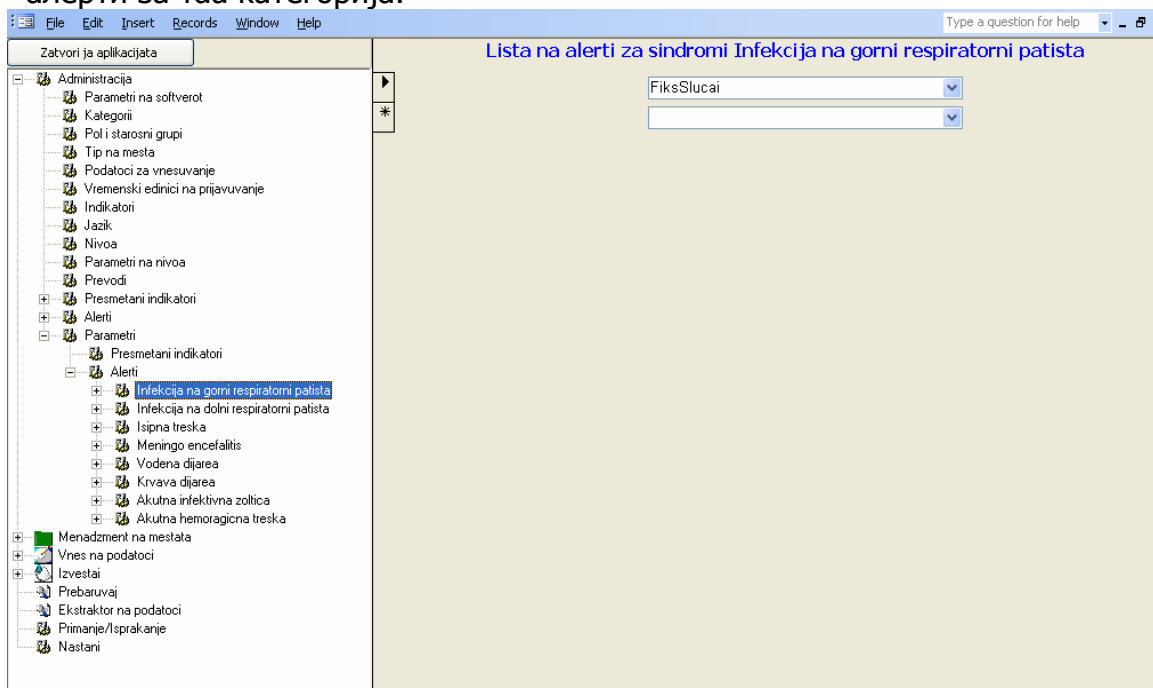
- Покажи на мапа: Дефинира дали овој пресметан индикатор е покажан на мапите

Оваа листа ја дефинира содржината на XHTML извештаите за табелите, граfiците и мапите.

14. Параметри – Алерти

Кога ќе се прошири јазолот „Параметри“, може да се прошири „Алерти“.

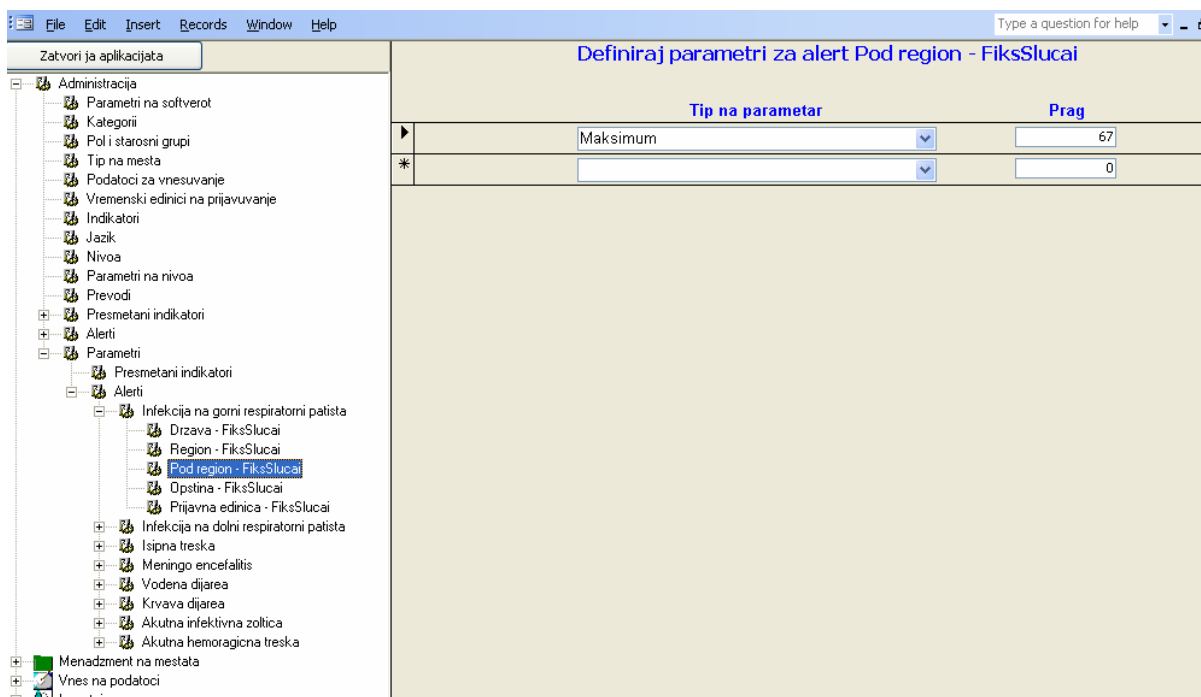
Со тоа се прикажува листата на категориите користени во оваа конфигурација и со кликување на некоја категорија може да се создадат или модификуваат алерти за таа категорија.

Штом еден алерт ќе биде дефиниран за одредена категорија/болест, дрвото се дополнува за да ги инкорпорира тие промени.

Како деца на категориите се создава по еден јазол за секое „ниво-алерт“, што овозможува да се креира различен алерт за секое од нивоата во апликацијата.

Кога ќе се прошири јазолот на некој синдром (пр.Инфекција на горни респираторни патишта) дрвото се разгранува при што како деца се создаваат јазли со сите 5 нивоа (Држава, Регион, Подрегион, Оштина, Пријавна единица) и секаде стои параметар ФиксСлучаи бидејќи претходно е подесен тој начин на пријавување.

Со избирање на некој од јазлите (Држава, Регион, Подрегион, Општина, Пријавна единица) се дефинира прагот за појава на алерт. Притоа треба да се внимава каква улога има софтверската алатка за да се одбере точниот јазол за кој треба да се внесе праг.

Во овој прозорец може да се дефинира прагот за секој од можните параметри на овој тип на алерт.

На погорната слика е даден пример за дефинирање на праг на ниво на подрегион. Останатите нивоа за кои не е наменет софтверот на тековното место (во примерот од претходната слика: држава, регион, општина, пријавна единица)

не се оставаат празни, се внесува вредност 99999 кој симболизира недореденост/бесконечност. Регионите кои во софтверот се наоѓаат на 2-ро ниво имаат внесено праг и во делот Регион и во делот Подрегион (ова важи за сите региони освен за Скопје) бидејќи истовремено имаат улога и на регион (вклучувајќи ги во себе регионалните поединици) и на подрегион (самиот град за себе)

Забелешка:

Мора да се изберат сите параметри од паѓачкото мени еден по еден и да се внесе вредност за секој параметар. На крајот не смее да недостасува ниту една вредност.